

Brottsoffer

NY
form

TIDNINGEN BROTTSOFFER | BROTTSOFFERJOURERNAS RIKSFÖRBUND

NR 1-2/2011 | ÅRGÅNG 16

Ideellt engagemang

*I år firas Europas
frivilliga*

Så ska jouren få ökade bidrag

Politiker och BOJ möttes
i Trollhättan • Sid 14

Över 85 000 ideella timmar

Så mycket tid gav BOJs
stödjare förra året • Sid 17

Engagemang är viktigt för brottsoffer

Forskare i Lund studerar
brottsoffers behov • Sid 18

**BROTTSOFFERJOURERNAS
RIKSFÖRBUND**

TIDNINGEN BROTTSOFFER

Utges av Brottsofferjourernas Riksförbund
TEL: 08-644 88 00
BOX 110 14, 100 61 Stockholm
www.boj.se • tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjourernas Riksförbund, BOJ, är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Riksförbundet har drygt 100 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över hela landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. BOJ har också vittnesstödsverksamhet vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige. Förra året gav brottsofferjourerna stöd till drygt 83 000 brottsoffer, vittnen och anhöriga.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem
MOBIL: 0739-738 600 MOBIL: 0708-57 76 00
sven-erik.alhem@swipnet.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström
TEL: 08-55 60 90 10 MOBIL: 0739-738 607
amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Nilsson och Nils Jarlsbo
www.karinform.se & www.jarlsbo.com

OMSLAGSFOTO

Jesper Molin/Bildarkivet.se

ANNONSER

Joakim Bratt
TEL: 0247-779 299 • joakim@spifab.se
Andrei Hammar
TEL: 0503-509 199 • andrei@spifab.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Spifab, Svenska Polisidrottsförlaget AB, Malmö. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av Exaktaprinting, Malmö. ISSN 1400-075X och upplaga 13 000 ex.

Redaktionen ansvarar ej för insänt ej beställt material. Citera oss gärna men ange källan.

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Som medlem i en lokal brottsofferjour får du tidningen gratis. Tänk på att uppdatera dina medlemsuppgifter.

Innehåll

Tema: Ideellt engagemang

Dödsorsak: Kvinna

FOTO: LINDA FORSELL

18. Forskning

24.

FOTO: ÅSA VILSON

2 Ordförande har ordet

3 Riksnytt

5 Aktuellt

7 Fråga experterna

9 Tema: Ideellt engagemang

10 Ideellt arbete firas i EU • **12** Samtalet – stödpersonens viktigaste verktyg • **14** Politikerdialog för höjda bidrag • **17** Över 85 000 ideella timmar till brottsofferstödande arbete

18 Forskning

Engagemang är viktigt för brottsoffer. Forskarna Kerstin Svensson och Lotta Jägervi studerar brottsoffers behov och jourernas möjligheter.

20 Jourerna berättar

24 Till sist: VOOV

Våldsutsattas husdjur får ett tryggt jourhem.

13 51 19-6

är Plusgironumret till BOJs gåvofond

Prenumeration Under 2011 utgår ingen prenumerationsavgift för pånyttfödda Tidningen Brottsoffer, men vi är naturligtvis mycket tacksamma om du som läser tidningen frivilligt skulle vilja bidra ekonomiskt till vår verksamhet. I så fall tar vi tacksamt emot ditt bidrag enklast genom en insättning på vår gåvofond med Plusgironummer 13 51 19-6.

Rättvisan kan aldrig bli nog rättvis

När jag sätter mig för att skriva något för denna spalt var det riktigt länge sedan senast. Därför blir jag närmast tårögd av ödmjukhet och stolthet inför att vår högt värderade tidning äntligen har återuppstått.

Text: Sven-Erik Alhem, förbundsordförande Foto: Jacob Ode

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brottsofferjourenas Riksförbund och ansvarig utgivare för Tidningen Brottsoffer. Han har tidigare varit överåklagare och är nu samhällsdebattör och utnyttjas flitigt som expertkommentator i media.

Vid årsskiftet flyttar Brottsofferjourenas Riksförbunds kansli till nya lokaler i Hammarby sjöstad. Lokalerna är mer ändamålsenliga än de tidigare som vi tyvärr inte längre har råd att ha kvar. Jag vill å styrelsens vägnar rikta ett stort tack till Eva Larsson, Anders Selholm och Rune Bergquist för det omfattande arbete de lagt ned i lokalfrågan.

När våren åter värmt upp vårt land efter vinterns alla vedermödor finns vår tidning åter i sinnevärlden. Som ett dubbelnummer denna gång och med ny redaktör, Amanda Säfström, som ambitiöst och entusiastiskt tagit sig an sin nya uppgift. I min egenskap av ansvarig utgivare för tidningen önskar jag såväl dig, Amanda, som själva tidningen all lycka och framgång. Att det är ett dubbelnummer som du läser just den här gången beror på att vi som periodisk skrift måste komma ut med fyra nummer per år. Vad vore då lämpligare än att starta med ett dubbelnummer för att fira återfödelsen av Tidningen Brottsoffer.

Det är emellertid inte bara tidningen som gör mig stolt. Alla goda BOJ-arbetare över hela landet som lägger ner så mycket tid och energi på att stödja och hjälpa brottsoffer, vittnen samt anhöriga, som ofta drabbas hårt när kära anförvanter skadas eller dödas genom brott, är värda all uppskattning. Tack för att ni finns, för ert engagemang och för att ni håller ut, fastän det ibland kan kännas både tungt och tidskrävande att räcka till för alla som behöver er. Utan era insatser vore samhället kallare. Ni ska veta att vi är många som uppskattar vad ni uträttar. I denna tidning finner ni också exempel på annan uppskattning. Frivilligt arbete inom EU ska i år firas under det Europeiska frivilligåret och mottot är: ”gör skillnad – engagera dig”. För visst är det så att ett engagemang för en god sak gör skillnad. Både för dem som engagemanget riktas mot och för den enskilde som väljer att satsa på sitt engagemang för andra.

Nyligen träffade jag och BOJs generalsekreterare Eva Larsson två entusiastiska och djupt socialt engagerade unga människor i Örebro. De har satsat på att arbeta mot våld. Läs mer om deras arbete i Non fighting generation på sidan 4. Vi hoppas att vi genom

detta samarbete också väsentligen kan utöka antalet medlemmar och tidningsprenumeranter. Det skulle självfallet främja våra möjligheter att få annonsintäkter och därmed förbättra förutsättningarna i stort för vår verksamhet.

Vi måste också fortsätta och fördjupa våra pågående ansträngningar att söka få till stånd ett bättre samarbete med polisen så att vi kan nå fler brottsoffer och vittnen och beredas möjlighet att så tidigt som möjligt kunna bistå dem med stödinsatser. Inte minst viktigt är det att tidigt komma i kontakt med vittnen, så att kontakten inte aktualiseras enbart först i samband med en huvudförhandling.

De centrala rättvisefrågorna har som aldrig förr hamnat i fokus. I många olika sammanhang har jag betonat att vi ska vara försiktiga med att kategorisera människor som kommer i kontakt med rättsväsendet. Det visar sig inte sällan att den som varit att anse som misstänkt förövare senare kan komma att betraktas som brottsoffer. Vi känner alla till vad som hänt Thomas Quick i de resningsfall som hittills prövats när det gäller de åtta mord han sammanlagt varit dömd för. Rättssäkerhet ska gälla för alla. När vi vill förstärka målsägandesidans rättigheter, till exempel i form av bättre möjligheter att få målsägandebiträde, ska det aldrig ske på bekostnad av de rättigheter som tillkommer en misstänkt eller tilltalad.

Vi som är aktiva inom BOJ arbetar alltså brett med mänskliga rättigheter och kämpar alltid för en så rättssäker behandling som möjligt av alla som omfattas av en rättslig prövning. Oavsett om det är frågan om brottsoffer, annan bevisperson eller misstänkt förövare. Rättvisan kan aldrig bli nog rättvis. Kampen om en bättre rättvisa måste utkämpas varje dag. Med justa och rättssäkra medel. ■

Enklare att få en första kontakt

Nu satsar Brottsofferjourenas Telefoncentral på att förlänga öppettiderna. Målet är att ännu fler ska ta en första kontakt med BOJ och få hjälp vidare till en lokal brottsofferjour.

– Det känns inspirerande att vi kan göra det här jobbet. Nationella trygghetsundersökningar visar att det finns många där ute som utsatts för brott men aldrig får stöd. Jag tror att många av dem skulle må bra av att få en kontakt med en lokal brottsofferjour, säger Göran Thornadtsen, samordnare för Brottsofferjourenas Telefoncentral.

Telefoncentralen har tidigare haft öppet under kontorstid, men nu utökas öppettiderna successivt. Under våren har nya volontärer rekryterats och utbildats. Till en början kommer samtal att tas emot fram till klockan 20.00 under två kvällar i veckan. I höst ska fler volontärer utbildas och då kan förhoppningsvis öppettiderna utökas under fler veckokvällar. Försök med helgöppet planeras också.

– Vi får se det som en försöksverksamhet. Ännu vet vi till exempel inte hur attraktivt det kommer att vara att ta kontakt med oss under helgen. Jag tror att mycket hänger ihop med att vi också måste visa på att vi inte är en myndighet och därför kan vara nåbara även utanför kontorstid, säger Göran Thornadtsen.

Telefoncentralen är ett instrument för att förbättra brottsofferjourenas tillgänglighet genom att de kan vidarekoppla sin telefon till telefoncentralen när de inte själva har möjlighet att svara i telefon. Men det går också att nå Brottsofferjourenas Telefoncentral direkt genom telefonnumret 0200-21 20 19. Oavsett om samtalen kommer direkt till telefoncentralen eller via en vidarekopplad lokal jour behandlas de lika.

– Vi är ett verktyg för de lokala jourerna. Vi erbjuder första hjälpen, svarar på konkreta frågor och erbjuder alla en stödkontakt med en lokal brottsofferjour, säger Göran Thornadtsen.

AMANDA SÄFSTRÖM

Projekt Skyddsnät får väl godkänt av skolelever

När skoleleverna betygsätter Skyddsnäts besök i deras klassrum blir omdömet väl godkänt. Det visar den första sammanställningen av deltagarnas utvärderingar av projektet som är ett samarbete mellan BOJ och Rädda Barnen.

– Det känns otroligt roligt att våra besök ger någonting, säger Johanna Karlsson, projektledare för Skyddsnät.

Totalt har 400 skolelever på åtta skolor lämnat utvärderingar där de betygsatt olika delar med icke godkänt, godkänt, väl godkänt och mycket väl godkänt. Två påståenden som får väl godkänt är "Det vi pratat om idag är viktigt att prata om i skolan" och "Jag har lärt mig mer om var man kan få stöd och råd om man har utsatts för ett brott".

När deltagarna lämnat skriftliga kommentarer om vad de tror att de kommer att komma ihåg efter Skyddsnäts besök på deras skola är de vanligaste svaren "Att det finns stöd att få" och "Mina rättigheter".

– Utvärderingarna visar att metodmaterialet fungerar väldigt bra överlag. Vi föreläser inte utan arbetar mer med övningar. Vissa delar informerar vi om, till exempel berättar vi alltid om vilka rättigheter de har, men då är det kort och bygger fortfarande på att deltagarna är aktiva, säger Johanna Karlsson. ■

BOJ undertecknar Överenskommelsen

Nu undertecknar BOJ Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting.

– Jag tycker att det är jättebra att BOJ ansluter sig. Ju fler vi är desto starkare blir vi som part, säger Göran Pettersson, generalsekreterare för Forum för Frivilligt Socialt Arbete och invald i arbetsgruppen för uppföljning av Överenskommelsen.

Överenskommelsen har funnits sedan 2008 och hittills har över 50 organisationer undertecknat den. Det viktigaste målet med dokumentet är att stärka de idéburna organisationernas självständiga och oberoende roll som röstbärare och opinionsbildare. Arbetet bygger på sex principer om självständighet, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och mångfald.

– Det är ett bra dokument om man menar allvar, men det är viktigt att regeringen tillsätter resurser så att den ideella sektorn kan arbeta för att uppfylla sina åtaganden, säger Göran Pettersson. ■

Ubah Robleh är projektledare för Bättre stöd till brottsdrabbade personer med funktionsnedsättning. I projektet samarbetar BOJ och HSO, Handikappsförbundens samarbetsorgan, och nu är de första projektorterna klara.

Stödet till brottsdrabbade med funktionsnedsättning utvecklas

BOJ och HSO samarbetar för att förbättra stödet till brottsdrabbade personer med funktionsnedsättning. Nu blir Bergslagen, Jämtland och Varberg först i landet med att driva arbetet i organisationernas samarbetsprojektet framåt.

– **Projektorterna har precis** blivit klara och nu närmast kommer vi att ha seminarier på varje ort med deltagare från BOJ och HSO. Tanken med seminarierna är att minska den lokala projektgruppens sårbarhet genom att fler personer inom respektive organisation får kunskap om projektet, berättar Ubah Robleh.

Projektet Bättre stöd till brottsdrabbade personer med funktionsnedsättning startade i september 2010 och drivs av BOJ i samarbete med HSO, Handikapporganisationernas samarbetsorgan. Projektets övergripande mål är att förbättra stödet till och bemötandet av brottsdrabbade personer med funktionsnedsättning. Syftet är också att öka kunskaperna om våld och övergrepp mot personer med funktionsnedsättning genom utbildning och utvecklad samverkan. Bergslagen, Jämtland och Varberg kommer så småningom också få sällskap av fler projektorter.

– Det har varit stort intresse från både brottsofferjourerna och HSO. Jour-

erna har efterlyst konkreta verktyg att använda i stödarbetet och mer kunskap om bemötande av personer med funktionsnedsättning. HSO har efterfrågat brottsofferkunskap och att frågan kring utsattheten för brottsdrabbade med funktionsnedsättning lyfts, säger Ubah Robleh.

Inom projektet kommer bland annat utbildningar att ordnas för BOJ och HSO på projektorterna och ett utbildningsmaterial ska också tas fram. Även samverkan med till exempel socialtjänst, polis och andra som möter brottsoffer med funktionsnedsättning är viktigt att arbeta upp.

– På senaste tiden har flera olika fall uppmärksammats i media där personer med funktionsnedsättning blivit utsatta för brott. Det visar på att det finns luckor som vi tillsammans måste arbeta för att täppa till, säger Ubah Robleh.

AMANDA SÄFSTRÖM

BOJ inleder samarbete med Non fighting generation

Våren 2011 bestämde sig Mikael Gebauer och Henric Ståhl för att de ville ta upp kampen mot våldet. Därför startade de Non fighting generation i Örebro. Nu inleds ett samarbete med BOJ.

– Vi har nu träffat ett första samarbetsavtal. Syfte är att främja såväl kampen mot våldet som BOJs egen verksamhet. En följd av samarbetet är att vi ges utökade ekonomiska resurser för BOJs viktiga arbete, säger förbundsordförande Sven-Erik Alhem.

Non fighting generations målsättning är att erbjuda kostnadsfria föreläsningar i skolor runt om i hela Sverige för att nå ut till så många ungdomar som möjligt. Föreläsningarna hålls av Erik Lannerbäck, där han berättar om hur han under sin uppväxt hamnat i kriminalitet, hur det påverkat människor runt omkring honom och hur han tagit sig vidare.

Föreläsningarna är ett sätt att arbeta förebyggande mot våld och de finansieras genom olika företag som bidrar genom sponsring. Verksamheten ska inte ha något vinstsyfte och de vill även arbeta på andra sätt för att motverka våld. Därför har samtal nu inletts med Brottsofferjourernas Riksförbund om ett samarbete kring brottsofferstödande projekt. I första skedet kommer de ekonomiska resurserna att stärka Brottsofferjourernas Telefoncentral så att fler brottsoffer och vittnen ska få möjlighet till stöd från brottsofferjourer. I nästa fas kommer Riksförbundet att använda medel för att stärka verksamheten med unga brottsoffer och vittnen.

– Vi kommer att fortsätta överläggningarna med Non fighting generation under ett uppföljningsmöte i början av juni för att nå fram till ett långsiktigt skriftligt samarbetsavtal. Det känns särskilt bra att vi kan arbeta nära tillsammans med så entusiastiska företrädare för Non fighting generation mot ett gemensamt mål att minska våldsbrottsligheten, säger Sven-Erik Alhem. ■

FOTO: LINDA FORSELL

Sara, som egentligen heter något annat, är en av flickorna och kvinnorna som Dödsorsak: Kvinna mött under sina resor i tio olika länder. Sara är 14 år och bor i Kairo. Hon blev slagen av sin pappa och hamnade på gatan. Nu är hon gravid efter en våldtäkt och bor på ett skyddat boende för unga mödrar.

Dödsorsak: Kvinna

Våld mot kvinnor är enligt Världshälsoorganisationen WHO en av de största hälsoriskerna för kvinnor globalt. I projektet Dödsorsak: Kvinna dokumenterar tre svenska journalister våldet i tio olika länder. Syftet är att väcka debatt och förändra kvinnors situation världen över.

Dödsorsak: Kvinna, eller Cause of Death: Woman, är ett journalistiskt projekt där journalisterna Karin Alfredsson och Kerstin Weigl tillsammans med fotografen Linda Forsell granskar våld mot kvinnor i världen. Tillsammans besöker de bland annat Mexico, Sydafrika, Egypten, Pakistan, Spanien och Sverige. I varje land kartlägger de hur våldet mot kvinnor ser ut och träffar frivilligorganisationer som arbetar mot våldet.

– Vi har mött så många modiga människor och spännande projekt. Det pågår mycket intressant förändringsarbete i olika länder. Alla är också väldigt intresserade av varandra och vill ha nya idéer, säger Kerstin Weigl.

– Vi var till exempel på en kvinnojour i Mexico där de hade kommit på att det betydde mycket för många kvinnor att få en makeover innan de lämnade juren. De hade en journal med före- och efterbilder. Det tänker jag även är något som en kvinnojour i Sverige skulle kunna använda sig av.

Projektet kommer att resultera i utställningar, någon form av skriftlig dokumentation och en hemsida, som ska finnas tillgänglig både på engelska och

svenska. Tanken är att materialet från projektet ska bli tillgängligt och öppet för alla att använda.

– Politiskt och opinionsmässigt är webben det viktigaste. Vem som helst ska kunna plocka ned en miniutställning, ordna ett seminarium, en studie-cirkel eller möten utifrån materialet på hemsidan. Alla från en kvinnojour i Malå till en lärare i Colombia, säger Karin Alfredsson.

Under ett år ska alla de tio länderna besökas. Nästa stopp på listan är USA.

– Det har varit ett stort intresse och kommer in förfrågningar om föreläsningar hela tiden. Men just nu är insamlingen av material i fokus, säger Kerstin Weigl.

Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund, SKR, är projektägare och finansierar projektet via medel från Sida.

AMANDA SÄFSTRÖM

Arbetet i projektet kan följas på www.causeofdeathwomen.com

Kanal 24 är en ideell webb-tv-kanal som vill berätta om vilka konsekvenser övergrepp och utsatthet kan få. Bakom kanalen står filmaren och producenten Thor-Björn Bergman.

Nu får BOJs förbundsordförande Sven-Erik Alhem en egen programserie på kanalen – *Alhems hörna*. Där kommer han att ta upp aktuella rättsfall och svara på tittarnas frågor. *Alhems hörna* har premiär i slutet av maj.

Läs mer på www.kanal24.info

Förslag om ny myndighet för de mänskliga rättigheterna

Regeringens arbete med de mänskliga rättigheterna måste bli mer genomtänkt och samordnat. Det anser Utredningen för utvärdering av den nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter 2006–2009, som nu lämnat sitt betänkande *Samlat, genomtänkt och uthålligt?* till integrationsminister Erik Ullenhag. Handlingsplanen innehöll 135 olika åtgärder som syftade till att stärka skyddet för de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Utredningen rekommenderar att regeringen snarast påbörjar ett arbete med att inrätta en ny myndighet med uppgift att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, exempelvis i form av en kommission för mänskliga rättigheter. ■

533 000

brott klarades upp under 2010 visar statistik från Brottsförebyggande rådet, BRÅ.

En låda symboliserar normer för manlighet i Machofabriken utbildningsmaterial.

Machofabriken mot våld

Nu finns ett metodmaterial för den som vill arbeta förebyggande med unga om normer för manlighet och kopplingen till våld. Machofabriken är ett samarbete mellan *Män för Jämställdhet* (MFJ), *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige* (ROKS) och *Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riks-förbund* (SKR). Materialet består av 17 kortfilmer på olika teman och tillhörande övningar. Målgruppen är unga i åldrarna 13–25 år. Läs mer om Machofabriken och se några av kortfilmerna på www.machofabriken.se. ■

Europarådet antar nu en konvention för att bekämpa våld mot kvinnor. Syftet är att underlätta erfarenhetsutbytet mellan länderna och skapa en bra grund för att säkerställa jämlikhet inför lagen i Europa. Fördraget ska undertecknas i maj.

Nya filmer för bättre bemötande av våldsutsatta hbt-personer

Få homo-, bi- och transpersoner söker hjälp om de utsatts för våld i sin parrelation. En orsak kan vara rädsla för dåligt bemötande. Nu kommer två nya utbildningsfilmer som ska öka kunskapen och förbättra stödet till våldsutsatta hbt-personer.

– **Våld i samkönade relationer** har inte uppmärksamats på samma sätt som våld inom heterosexuella relationer. Det gör att det också funnits begränsade stödmöjligheter och att bemötandet varit sämre. Därför har vi tagit fram filmen, säger Annika Björck, chef för utbildningsenheten på nck, Nationellt centrum för kvinnofrid.

I maj har nck:s nya utbildningsfilm *Blott du mig älskar* premiär. Filmen handlar om Lo och Katjas kärleksförhållande där ömhet och värme finns, men också rädsla, hot och kontroll. Filmen skildrar maktlöshet och ordlöshet i ett samhälle där okunskap och fördomar kan få ödesdigra konsekvenser för den som behöver hjälp. Till filmen hör också ett pedagogiskt material.

– Vi kommer att använda filmen i våra egna utbildningar för yrkesverksamma och studenter. Men naturligtvis kommer även frivilliga organisationer som brottsofferjourerna att kunna använda den, säger Annika Björck.

I maj lanserar även RFSL:s brottsofferjourns nya film *Fyra nyanser av våld*. I filmen agerar fyra skådespelare såväl offer som förövare i olika våldsrelationer.

– Syftet är att kunna diskutera likheter och olikheter när det gäller våld beroende på sexuell läggning och könsidentitet hos den som utövar våld och den som är utsatt, berättar Sofia Kuno, brottsoffersamordnare på RFSL:s brottsofferjour.

Fyra nyanser av våld har tagits fram inom ramen för det EU-finansierade projektet LARS (Lesbian Awareness Raising Strategies) som RFSL:s brottsofferjour deltar i. Filmen har utarbetats utifrån en workshop som tidigare hållits under Pridefestivalen och på utbildningar i

Filmen *Blott du mig älskar* är framtagen av Nationellt centrum för kvinnofrid. Den är en av två filmer om våld i samkönade parrelationer som har premiär i maj.

samarbete med BOJ, HOPP, SKR och ROKS.

– EU-projektet syftar främst till att bryta tabun inom målgruppen hbt-personer, men givetvis vill och kommer vi använda filmen i utbildningssyfte till både professionella och ideella, däribland till brottsofferjourer. Den fungerar som ett workshop-material och följs alltid av ett lett samtal, berättar Sofia Kuno.

Hon välkomnar att det nu kommer två nya filmer om våld i samkönade parrelationer.

– Det finns ett oerhört stort behov av material inom det här området. Identifikation och visuella intryck är mycket viktiga föra att budskapet ska sätta sig ”i magen”, säger Sofia Kuno.

AMANDA SÄFSTRÖM

Fråga experterna

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

Måste jag träffa den åtalade?

Jag är kallad till rättegång och är målsägande. Jag vill absolut inte träffa mannen som begått brottet. Jag undrar om det finns möjlighet att be om att få bli förhörd utan hans närvaro?

Det finns en möjlighet att få så kallad medhörning om du har svårt att uttrycka dig i den tilltalades närvaro. Har du ett målsägandebitråde skall du prata med den personen och berätta hur du känner och varför. Då kan målsägandebiträdet framföra det till rätten när förhandlingen börjar. Om du inte har ett målsägandebitråde skall du vända dig till åklagaren och förklara hur du känner och att du vill ha medhörning vid ditt förhör. Ibland kan det vara bra att sitta med personligen som målsägande och se personen som begått brottet emot en. Vissa tycker att de blivit starkare efteråt av det. Det beror naturligtvis på individen själv och vilket brott man blivit utsatt för. Alla individer reagerar olika som brottsdrabbad.

När en person vill ha medhörning skall en begäran om detta framföras vid huvudförhandlingens början av antingen åklagaren eller målsägandebiträdet. Det innebär att målsäganden inte behöver gå in i början på förhandlingen utan kan vänta i ett rum till dess besked om medhörning getts. Försvaret har möjlighet att inkomma med synpunkter på be-

gäran och kan antingen medge eller motsätta sig medhörningen. Om försvaret motsätter sig medhörning skall rätten ta ställning till om medhörning får ske eller inte och då brukar rätten ha en överläggning om detta. Om rätten beslutar om medhörning innebär det att den tilltalade får gå ut i ett annat rum under tiden målsäganden lämnar sin redogörelse i rättssalen. Försvarsadvokaten närvarar och den tilltalade hör vad målsäganden berättar. Därefter får målsäganden lämna rättssalen och sitta i ett rum och följa resten av förhandlingen via högtalare.

Jag hoppas du fått svar på din fråga och önskar dig lycka till med kommande huvudförhandling.

EVA ANDERSSON Advokat

Hur får vi vår dotter att känna sig trygg?

När vi kom hem från vår semester hade vi haft inbrott i vår villa. En del saker stals och det var väldigt rörigt. Hela familjen har blivit påverkad, men sämst mår vår dotter som är sju år. Hon har sovit bra i hela sitt liv, men nu vaknar hon på nätterna, storgråter och tror att hon har hört tjuvarna. Hon är rädd för att de ska komma tillbaka. Hur ska vi få henne att känna sig trygg igen?

Ett inbrott i hemmet är alltid omvälvande och den trygghet som hemmet ska stå för skakas om rejält. Barn och också vuxna

reagerar ibland starkt på kontrollförlusten med känslor som rädsla och skräck. Känslorna kommer inte sällan fram i drömmarna och skräms. Om barnet är sju år kan hon eventuellt berätta om sina drömmar eller kanske rita i bilder vad hon är rädd för eller drömmer om. Det är en viktig del i bearbetningen, att gestalta med ord, bild, lek eller på annat sätt det som hänt och händer. Kan flickan berätta vad hon behöver? Kanske att ljuset är tänt, att hon kan sova närmare föräldrarna eller något annat som är lätt att genomföra. Det är ingen risk att göra så för ett tag. De flesta av oss regredierar när vi blir ordentligt rädda, det vill säga känner och uppför oss som om vi är yngre än vi verkligen är. Kanske har flickan ett kramdjur som gjort henne trygg tidigare och nu åter kan ta den platsen? Det är inte farligt att "backa" en aning om det är under en begränsad tid och barnet återhämtar sig. Rädslan för att tjuvarna ska komma tillbaks är kanske en rädsla som flera i familjen delar? Barn ger ofta tydligt uttryck för vad flera i familjen känner. Därför, om familjen känner oro, bör hela familjen bearbeta det som hänt för att dottern ska känna sig trygg igen. En lämplig kontakt då är närmaste Brottsofferjour för att få tips på en duktig person som är van att jobba med hela familjen. Tiden läker alla sår brukar man säga, men inte alltid utan hjälp. Om flickan inte inom en ganska snar tid börjar sova tryggt igen kan det vara aktuellt att få stöd till exempel från barn- och ungdomspsykiatri, BUP.

ANNELI SVENSSON Socionom & Psykoterapeut

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebitråde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva deras mål. Hon har också skrivit *Brottsoffret och rättsprocessen*, del 2 i Brottsofferjournalens Riksförbunds kunskapsserie om brottsoffer.

Per Rubing är Brottskadechef på Brottsoffermyndigheten. I Tidningen Brottsoffer svarar han på frågor om brottskadeersättning och skadestånd.

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSLS brottsofferjour. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödande arbete.

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

FOTO: LEIF MILLING

FOTO: SOFIA WIKMAN

Fråga experterna

Vad gör jag om bara en vill betala?

Förra året blev jag rånad av två män. De var maskerade och hotade mig med kniv. Nu är de dömda till fängelse och till att solidariskt betala ett skadestånd. Den ena har betalat sin hälft, men den andra har inte betalat och verkar inte vilja eller kunna göra det. Kronofogden är tillkallad, men det händer ingenting. Vad kan jag göra?

Om flera gärningspersoner döms för ett och samma brott, och döms att betala skadestånd till brottsoffret, är var och en av gärningspersonerna i regel ansvarig för hela skadeståndsbeloppet. Det kallas "solidariskt skadeståndsansvar" och tanken med det är att brottsoffrets chans att få sina skador ersatta ska vara så stor som möjligt. Detta innebär alltså att det inte finns någon "hälft", utan du bör begära att Kronofogden driver in hela skadeståndsbeloppet från den rånare som kan betala. Sedan kan denne eventuellt återkräva en del av skadeståndet från den andre rånaren, men det är inget som du behöver bekymra dig för.

Man behöver inte acceptera ett förslag om uppgörelse som innebär att en av flera gärningspersoner betalar "sin del" av skadeståndet. Risken är då att man förlorar sin rätt till brottsskadeersättning.

PER RUBING *Brottsskadechef*

Vad ska jag göra för att bli av med rädslan?

För två år sedan blev en kompis till mig nedslagen av en kille i vårt område. Jag såg allt men kunde inte göra något. Trots att det är länge sedan det hände och killen inte längre bor kvar är jag fortfarande rädd. Bara jag går hem ifrån en kompis så tänker jag att han ska stå någonstans och vänta på mig. Jag vet att det inte är troligt, men rädslan går inte att bli av med. Ibland har jag svårt att sova på grund av detta.

Att bevittna våld är idag något som vi vet kan utlösa liknande trauma-reaktioner som vid direkt våld. En stor del i detta är att känna sig maktlös och att personen tyckte att man inte gjorde något. Ibland har personen varit med om tidigare allvarliga händelser som inte bearbetats, som aktualiseras vid en ny händelse och då kan sverterna bli värre. Att vittnen känner skuld är också vanligt, dels för att man upplever sig inte ha gjort något, men också för att det var han som blev nerslagen och inte jag. Det är viktigt att förstå att rädsor ofta inte alls är speciellt rationella, men att de kommer någonstans ifrån. Du har utvecklat eventuella undvikandebeteenden och fått en störd sömn, vilket begränsar ditt tidigare livsutrymme. Eftersom problemen suttit i så pass länge skulle jag rekommendera att du får prata med någon professionell som har traumakompetens. Du behöver inte ha det så svårt, utan det finns hjälp att söka. Din närmaste Brottsofferjour, sjukvården eller kommunen bör känna till sådana kontakter.

ANNELI SVENSSON *Socionom & Psykoterapeut*

Kan jag få ersättning trots att ingen dömts?

I början av året blev jag misshandlad på väg hem. Jag blödde mycket och fick ett stort jack i huvudet. En anmälan gjordes och en förundersökning som nu är avslutad. Det fanns inga vittnen till händelsen och gärningsmannen har inte hittats. Vad händer nu? Kan jag fortfarande få skadestånd eller annan ersättning trots att ingen dömts för brottet?

Den som har utsatts för brott kan få ersättning för sina skador genom skadestånd, försäkringsersättning eller brottsskadeersättning. Eftersom den person som begått brottet mot dig inte har hittats kan du inte få något skadestånd av den personen. Däremot kan du ha rätt till någon annan form av ersättning.

Om du har en olycksfalls- eller hemförsäkring ska du snarast göra en skadeanmälan till ditt försäkringsbolag. Om du inte har någon försäkring eller om försäkringen inte kan ge dig full ersättning, är du välkommen med ansökan om brottsskadeersättning till Brottsoffermyndigheten. Du kan ringa eller skriva till myndigheten och beställa en ansökningsblankett. Blanketten, liksom mer information om ersättningsmöjligheterna, finns också på vår hemsida www.brottsoffermyndigheten.se (klicka på "Utsatt för brott?" och vidare på "Kan jag få ekonomisk ersättning?").

Obs, glöm inte bort att du bara har två år på dig att ansöka om brottsskadeersättning räknat från den dag då polisen lade ner sin förundersökning.

PER RUBING *Brottsskadechef*

**Skicka din fråga till
fragaexperten@boj.se**

Ideellt engagemang

Ungefär hälften av alla svenskar engagerar sig ideellt och efter idrotten är socialt arbete den vanligaste inriktningen. Här finns BOJs ideella stödjare som förra året la ned över 85 000 timmar på brottsofferstödjande arbete. Nu ska det ideella arbetet firas anser EU-kommissionen som utsett 2011 till Europeiska frivilligåret.

Ideellt arbete firas i EU

2011 utsett till Europeiska frivilligåret • Sid 10

Ny bok om samtal och möten

Författaren Jakob Carlander om stödjarens roll • Sid 12

Så ska jouten få ökade bidrag

Politiker och BOJ möttes i Trollhättan • Sid 14

Över 85 000 ideella timmar

Så mycket tid gav BOJs stödjare förra året • Sid 17

Ideellt arbete firas i EU

Drygt var femte europé över 15 år arbetar ideellt. Nu ska det ideella arbetet firas anser EU-kommissionen som utsett 2011 till Europeiska frivilligåret. Under året ska det frivilliga arbetet uppmärksammas och de ideella organisationerna stärkas.

Text: Amanda Säfström Illustration: Nils Jarlsbo

Europaåret för frivilligarbete 2011 ska:

- Verka för en miljö som främjar ideellt engagemang
- Stärka ideella organisationer och öka kvaliteten på ideella insatser
- Erkänna ideella aktiviteter och de kunskaper som det skapar och bidrar med i vårt samhälle
- Öka medvetenheten om värdet och betydelsen av ideellt engagemang för individen och samhället.

Mottot för frivilligåret är *Gör skillnad – engagera dig!*

Varje år utser EU ett tema som ska uppmärksammas. 2010 var året för bekämpning av fattigdom och social utestängning, 2009 var temat kreativitet och innovation. Under 2011 har EU-kommissionen valt att uppmärksamma de 94 miljoner européer som ger av sin ideella tid. Målen under året är bland annat att stärka ideella organisationer och öka kvaliteten på ideella insatser.

I Sverige har Ungdomsstyrelsen fått uppdraget att samordna firandet av Europeiska frivilligåret och i samarbete med den ideella sektorn utarbeta en plan med aktiviteter som på olika sätt uppmärksammar frivilligarbete som bedrivs runt om i Sverige.

– Alla aktiviteter vi anordnar är ett sätt att stärka det civila samhället och frivilligsektorn, säger

Emmy Bornemark, som arbetar med Frivilligåret på Ungdomsstyrelsen.

– Målen är väldigt generella för att de ska passa in i hela EU. I Sverige är till exempel kvaliteten på det ideella arbetet enormt god. Så i det målet har vi istället tryckt på att skapa förutsättningar för nätverkande.

Den 10–12 augusti kommer året att märkas lite extra. Då kommer den europeiska vandringsutställningen kring frivilligåret, som ska besöka alla EU-länders huvudstäder under året, till Stockholm.

– Det är den största aktiviteten under året där vi skapar en arena för organisationer att få kompetensutveckling, nya kontakter och också nya medlemmar. Det kommer att vara föreläsningar, seminarier, workshops, möjligheter för organisationer att visa upp sig och få kontakter med politiker, forskare och allmänheten, säger Emmy Bornemark.

Under hösten kommer Ungdomsstyrelsen också hålla en seminarieriserie i Stockholm kring årets mål. Bokmässan i Göteborg och Europadagarna i Stockholm är andra tillfällen där Frivilligåret kommer att uppmärksammas.

Tanken är även att olika evenemang på lokala initiativ ska skapas i hela landet.

– Vi på Ungdomsstyrelsen har inte kapacitet att jobba med varje enskild aktivitet som händer runt om i landet utan året tar lite sina egna vägar och vi kommer att finnas med på ett hörn här och där. Vi visar också på hur man kan använda sig av året för att få publicitet eller politiskt intresse för det man gör på lokal nivå, säger Emmy Bornemark.

Bland annat har Ungdomsstyrelsen tagit fram ett presskitt med informationsmaterial som organisationer kan använda sig av i det lokala arbetet för att få medial uppmärksamhet och påverka politiker. Myndigheten arbetar också med att sprida information om vad som händer på nationell och europeisk nivå, bland annat genom ett nyhetsbrev.

Hur har intresset för året varit hittills?

– Vi hade en lanseringsfrukost som var helt smockfull och det säger väl något om intresset. Jag skulle nog säga att intresset har varit gott, inte fantastiskt, men gott, säger Emmy Bornemark. ■

”Målen är väldigt generella för att de ska passa in i hela EU. I Sverige är till exempel kvaliteten på det ideella arbetet enormt god. Så i det målet har vi istället tryckt på att skapa förutsättningar för nätverkande.

Emmy Bornemark på Ungdomsstyrelsen

Varannan svensk ideellt engagerad

■ Ungefär hälften av alla svenskar engagerar sig ideellt. Svenskarnas engagemang är också stabilt över tid. Internationellt sett är det en hög siffra. Endast i USA, Norge och Holland finns liknande nivåer av ideellt engagemang.

■ Engagemang inom idrotten är vanligast, social inriktning kommer på andra plats. Under 2009 gjorde 20 procent av alla vuxna svenskar ideella insatser inom idrottsrörelsen. 15 procent var engagerade i en organisation med social inriktning. Andra stora områden där svenskarna engagerade sig var boende, religion, kultur och fackföreningar.

■ 16 timmar i månaden lägger varje aktiv person i genomsnitt på sitt ideella arbete. Omräknat skulle svenskarnas arbete i frivilliga och ideella organisationer motsvara 400 000 årsarbeten.

■ Medmänsklighet styr svenskarna vilja till frivilligarbete. Enligt SCB:s befolkningsundersökning var viljan att göra nytta, hjälpa andra människor och att bidra till en organisations arbete de vanligaste motiven till frivilligarbetet.

■ Demokrati och det ideella arbetets egenvärden är viktigt. När befolkningsundersökningen 2009 ställde frågor kring den svenska befolkningens uppfattningar om det ideella arbetets roll och betydelse för samhället ansåg 66 procent att "frivilliga aktiva ger något annat än det som avlönad, professionell personal erbjuder" och 88 procent ansåg att "engagemang i frivilligt arbete hjälper människor att ha en aktiv roll i ett demokratiskt samhälle". ■

KÄLLA: Svenskarnas engagemang är större än någonsin. *Insatser i och utanför föreningslivet. Rapport till regeringskansliet*, av Lars Svedberg, Johan von Essen och Magnus Jegermalm, 2010.

Ideellt arbete i EU

Det finns mellan 92 till 94 miljoner människor som arbetar ideellt i EU, vilket motsvarar ungefär 23 procent av alla européer över 15 år.

Hur engagemanget ser ut skiljer sig från land till land. I Sverige, Storbritannien, Nederländerna och Österrike är över 40 procent av befolkningen ideellt engagerad. I Bulgarien, Grekland, Italien och Lettland är färre än 10 procent engagerade. Det är dock svårt att jämföra länderna eftersom mätmetoder och definitioner av ideellt arbete skiljer sig åt. ■

KÄLLA: *European Commission-DG EAC, 2010. Volunteering in the European Union (VEU). Final report. London, GHK.*

Gör skillnad – engagera dig!

SVENSKA

Volunteer! Make a difference.

ENGLSKA

Bliv frivillig, og gør en forskel!

DANSKA

¡Hazte voluntario! Marca la diferencia.

SPANSKA

Hakka vabatahtlikuks! Muuda maailma.

ESTNISKA

Vapaaehtoisena vaikutat!

FINSKA

Changez les choses: devenez bénévole!

FRANSKA

Bądź wolontariuszem! Zmieniaj świat w siebie!

POLSKA

Engagemang i frivilligt arbete hjälper människor att ha en aktiv roll i ett demokratiskt samhälle.

Ansåg 88 procent av de tillfrågade när befolkningsundersökningen 2009 ställde frågor kring den svenska befolkningens uppfattningar om det ideella arbetets roll och betydelse för samhället.

Läs mer!

■ På Ungdomsstyrelsens hemsida finns kalendarium och fakta om Europeiska frivilligåret i Sverige:
www.ungdomsstyrelsen.se

■ Läs mer om Frivilligåret i Europa på:
www.europa.eu/volunteering
och www.eyv2011.eu

■ Europaåret för frivilligarbete sammanfaller med FN:s tioårsjubileum av det Internationella året för frivilligarbete. Läs mer om ideellt arbete i världen på:
www.worldvolunteerweb.org

I Jakob Carlanders nya bok ges många verktyg och tips kring hur ett gott samtal kan skapas. På hans egen mottagning tar han hunden Dante till hjälp för att få besökaren att känna sig lugn och trygg. Men för den som har allergi eller känner obehag inför hundar finns också ett hundfritt terapirum.

Samtalet – stödpersonens viktigaste verktyg

Stödpersoner ger av sin tid och sitt engagemang. Det är stort, menar Jakob Carlander, författare, präst och psykoterapeut. Med sin nya bok vill han ge ideella hjälpare uppskattning och en verktygslåda att använda i sitt uppdrag.

Text: Amanda Säfström Foto: Göran Billeson

– **Tid är alltid** någonting begränsat, antingen man är student, förvärvsarbetare eller pensionär. Stödpersoner går utanför sig själva och gör någonting som inte får sin omedelbara belöning utåt sett. Det är stort och det har känts viktigt att ge stödpersoner en eloge med den här boken, säger Jakob Carlander.

Klockan är åtta på morgonen och han sitter med en kopp morgonkaffe i foajén på ett hotell i Stockholm. Jakob Carlander bor i Linköping, där han också har sin praktik som psykoterapeut. Nu ska han snart vidare till en föreläsning, men först berättar han om sin nya bok *Samtal och möten i frivilligt socialt arbete – En handbok för stödpersoner*, som ges ut i maj på Gothia Förlag i samarbete med Brottsofferjourernas Riksförbund.

Jakob Carlander har tidigare skrivit flera böcker kring samtal, men tidigare har hans målgrupp främst varit personal inom vård och omsorg. Att skriva för ideella stödpersoner är nytt för honom.

– När jag fick frågan från BOJ kändes det väldigt roligt och angeläget. Det är olika att tänka personal som jobbar med det här professionellt och den som ställer upp frivilligt och arbetar som stödperson. De har mycket gemensamt, men det finns också väldigt mycket som är annorlunda och som har varit spännande och lärorikt att fundera kring.

Vad skiljer det professionella samtalet från det ideella?

– Det vore fel att säga att professionell personal inte också har ett engagemang, men det blir ett annat slags engagemang. I handledning och i fortbildning säger man ofta till personal att inte dra inte in för mycket av sin personlighet. För stödpersonen blir det istället en blandning av professionell kunskap från grundmaterialet man

har läst, kurserna man har gått och sedan har man också, ursäkta uttrycket, sitt bondförnuft med sig. Det finns en större frimodighet i att vara sig själv och se relationen som sitt redskap.

Men att det finns en större frihet i stödpersonsuppdraget gör också att utsattheten blir större, menar han. Utan fasta arbetstider och tydliga gränser i engagemanget har stödpersonen inte samma skyddsnät. I boken lyfter han särskilt att stödpersonsuppdraget inte ska ses som fritid.

– Genom att se det som ett särskilt uppdrag och inte göra det till sin fritid tror jag att det blir lättare att inse värdet av det man gör och vad uppdraget gör med en. Som stödperson på brottsofferjouren löper man inte bara en risk för utbrändhet, men också att ens världsbild förändras av det man får höra.

Ett dilemma som Jakob Carlander tror att stödpersoner delar med professionell personal är att uppdraget har en tendens att växa. Nya frågeställningar dyker upp och uppgifter läggs till som inte har något med grunduppdraget att göra.

– Plötsligt sitter man där med ett jätteuppdrag med ansvar för en annan människas liv. Och eftersom ingen människa kan lösa en annan människas alla livs- och relationsfrågor så leder det till en ständig känsla av att inte riktigt ha lyckats. Det skapar både frustration hos mig och den jag ska hjälpa. Därför är det viktigt att se sitt uppdrag och inte ta över helheten.

Fyller det ideella och professionella samtalet olika funktioner för den stödsökande?

– Till en del tror jag att det fyller en gemensam funktion. Till en annan del att det kan skilja sig åt i frågan om trovärdighet. Som

hjälpstagare kan man ibland ha misstänksamhet med sig och fråga sig ”Säger man det här för att det är bra för mig eller för att det är bra för någon annan?” och ”Vill polis och åklagare att jag ska göra en anmälan för att det underlättar deras arbete eller för att det är bra för mig?”. Jag tror att man upplever sig mindre manipulerad av en stödperson. Det är någon som står på min egen nivå och som faktiskt representerar mig i detta. Då kanske man också vågar lyfta frågor som man annars inte skulle göra för att de känns för skamliga eller opassande. Jag tror att stödpersonen kan vara en bra länk mellan till exempel brottsoffer och rätts-samhället.

Ett återkommande inslag i Jakob Carlanders böcker är referenser till allt från klassisk skönlitteratur till filmer. Han arbetar som litteraturkritiker på Östgöta-correspondenten. Därifrån kommer mycket inspiration, men också från tecknade serier.

– Närheten mellan skönlitteratur och samtal har alltid funnits där för mig. Ofta är det väldigt bra att lyfta in andra erfarenhetsråden som visar på att det här är ett

” Plötsligt sitter man där med ett jätteuppdrag med ansvar för en annan människas liv. Och eftersom ingen människa kan lösa en annan människas alla livs- och relationsfrågor så leder det till en ständig känsla av att inte riktigt ha lyckats.

gemensamt problem. Då blir det ofta mindre ångestladdat. Seriestrippar i dagstidningar tycker jag är väldigt bra, ofta är de väldigt existentiellt och psykologiskt laddade. Som Nemi och Zits till exempel. Att man kan säga så mycket på tre rutor är helt fantastiskt. ■

Samtal och möten i frivilligt socialt arbete – En handbok för stödpersoner är skriven av Jakob Carlander och har kommit till på initiativ från Brottsofferjourernas Riksförbund. Målgruppen är stödpersoner inom BOJ och andra frivilligt engagerade.

Boken tar fasta på att samtalet är ett av de viktigaste redskapen för en stödperson och läsaren ges många verktyg och tips som kan användas för att skapa ett gott samtal.

Boken tar också upp vikten av att som stödperson sätta gränser, lära känna varningssignaler och ta hand om sig själv. *Samtal och möten i frivilligt socialt arbete. En handbok för stödpersoner* ges ut på Gothia förlag i maj.

Politikerdialog för höjda bidrag till brottsofferjouren

Hur kan kommunpolitiker inse värdet av brottsofferjourenas arbete? Kanske genom att göra ett besök på jouren och få höra mer om BOJs arbete. Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet bjöd in politikerna till dialog.

Text & Foto: Amanda Säfström

Kaffe och kakor är framdukat, informationsmaterial är framlagt och flera stödpersoner, vittnesstöd och styrelsemedlemmar från Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet är på plats. Att bjuda in politiker till jouren för dialog är ett nytt grepp, även om jouren många gånger tidigare informerat kommunen om sin verksamhet. Med tjänstemännen inom kommunen finns redan ett gott samarbete.

– Vi har väldigt goda relationer till kommunen när det gäller samarbete och vi blir inbjudna till utbildningar. Vi hör mycket gott om vårt arbete, men när det kommer till att prata om hur många kronor vi ska få blir det annorlunda. Då är det som om vi får pengar lite med armbågen, berättar jourens ordförande Bengt Laveberg.

Bengt Laveberg, ordförande i Brottsofferjouren Trollhättan-Lilla Edet, vill att kommunen ska inse värdet av att jouren finns som ett komplement och alternativ till socialtjänsten vad gäller brottsofferstöd.

18 000 kronor eller 33 öre per invånare. Det är vad brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet fick förra året från Trollhättans kommun för sitt förebyggande och brottsofferstödande arbete. Alldeles för lite, anser jouren, som inför året ansökte om 50 000 kronor i bidrag.

Men efter en diskussion i kultur- och fritidsnämnden, där några få ledamöters röster höjdes för att öka jourens bidrag till 40 000 kronor, landade bidraget för 2011 på 24 000 kronor. Frågan väcktes också om bidraget till brottsofferjouren verkligen hör hemma under kultur- och fritidsnämnden utan inte snarare borde ligga på arbetsmarknads- och socialnämndens bord. En diskussion som jouren välkomnar.

– Vi har länge kämpat för att ligga under arbetsmarknads- och socialnämnden. Vi bedriver ju ingen fritids- eller kulturverksamhet, säger Bengt Laveberg.

Att bidraget borde komma från arbetsmarknads- och socialnämnden handlar främst om att få ett slags erkännande av arbetet som jouren gör.

– Vi vill visa på värdet i att vi finns som ett komplement och alternativ till socialtjänsten vad gäl-

” Vi hör mycket gott om vårt arbete, men när det kommer till att prata om hur många kronor vi ska få blir det annorlunda. Då är det som om vi får pengar lite med armbågen.

Bengt Laveberg om jourenas bidrag

ler brottsofferstöd. Vi har räknat om våra ideella timmar i pengar och presenterat det. Det blir runt 700 000 kronor i arbetstid som kommunen får helt gratis, säger Bengt Laveberg.

– Kommunen gör ett föredömligt arbete när det gäller våldsutsatta kvinnor och deras barn. Här finns barnahus, kriscentrum för kvinnor, barn och män. Där ligger kommunen i framkant. Men när det kommer till vardagsbrotten, som kan vara nog så integritetskränkande, ägnas inte alls samma resurser, säger Bengt Laveberg.

Inför nästa års diskussioner tyckte jouren alltså att det passade bra att bjuda in dem som ska ta ställning. Därför skickades en inbjudan till samtliga 22 ledamöter i social- och arbetsmarknads-

nämnden. I inbjudan hänvisade jouren till delar från kommunens mål- och resursplan för 2011–2014 där kommunen bland annat har som mål att stärka samverkan med frivilligorganisationer och att barnkonventionen ska genomsyra verksamheten. Det sista kan knytas till Projekt Skyddsnet där Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet är en av projektorterna och arbetar med att informera ungdomar om deras rättigheter med utgångspunkt i barnkonventionen.

På utsatt tid kliver arbetsmarknads- och socialnämndens ordförande Lars-Gunnar Andersson (s) och andre vice ordförande Marie-Louise Coon (m) in i lokalerna. Att två politiker av 22 kommer beror främst på att nämnden består av fritidspolitiker och att ett besök av hela nämnden skulle kosta för mycket. Därför har det beslutats att nämndens presidium kommer.

Bengt Laveberg berättar, med hjälp av sina jourmedarbetare, om brottsofferjourens verksamhet. Under 2010 gav jouren stöd till 260 brottsoffer. I år ser antalet ut att öka. Hittills har jouren givit stöd till ett 80-tal brottsoffer, en stor ökning jämfört med samma period förra året då var siffran var ett 30-tal.

Kommunens ansvar för brottsoffer enligt socialtjänstlagen KAP 5 § 11 lyfts också fram och BOJ:s kommunbidragsundersökning. Men att flytta brottsofferjourens bidrag till arbetsmarknads- och socialnämnden innebär en förändring för bidragsordningen inom kommunen.

– I Trollhättan har alla bidrag till föreningar gått via kultur- och fritidsnämnden utom bidrag till nykterhetsorganisationer som ligger under arbetsmarknads- och socialnämnden, säger Lars-Gunnar Andersson.

Sandra Hellstrand, Börje Lundström och Johan Hellstrand arbetar alla ideellt på Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet. Sandra och Johan såg en annons i Trollhättans tidning om att jouren sökte stödjure. Nu har de precis avslutat utbildningen och gör praktik.

Efter jourens berättelse om sitt arbete är både Lars-Gunnar Andersson och Marie-Louise Coon nöjda.

– Sverige skulle inte fungera utan frivilliga. Vi som politiker måste värna om att ni finns. Vi är tacksamma för att vi har fått komma hit idag, säger Marie-Louise Coon.

Lars-Gunnar Andersson håller med.

– Det var jätteintressant. Jag har hört jouren berätta om sin verksamhet förut, men idag var det mer ingående, säger han.

Efter politikernas besök är också Bengt Laveberg nöjd även om inga höjda bidrag har utlovats. Men en dialog är inledd och jouren har blivit inbjuden till arbetsmarknads- och socialnämnden för att informera fler politiker om sitt arbete. ■

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet

■ Jouren täcker kommunerna Trollhättan, som har drygt 55 000 invånare, och Lilla Edet med cirka 12 500 invånare.

■ Av Trollhättan fick jouren 18 000 kronor i bidrag 2010 och 24 000 kronor 2011. Lilla Edet gav förra året 20 000 kronor, motsvarande 1,57 kronor per invånare. Av Lilla Edet får jouren pengar som är avsatta för folkhälsoarbete.

■ Jouren bildades 1989 och har idag 150 medlemmar.

■ Förutom brottsoffer- och vittnesstödande arbete bedriver jouren förebyggande arbete genom bland annat skolinformation.

■ Jouren är en av projektorterna i Skyddsnet, BOJ och Rädda Barnens gemensamma projekt, som riktar sig till unga.

” Sverige skulle inte fungera utan frivilliga. Vi som politiker måste värna om att ni finns. Vi är tacksamma för att vi har fått komma hit idag.

Marie-Louise Coon (m) efter sitt besök hos BOJ Trollhättan-Lilla Edet

Kommunernas bidrag till brottsofferjourerna i Sverige

Under 2010 sammanställde Brottsofferjourernas Riksförbund samtliga 101 jourers kommunbidrag. I rapporten Sveriges kommuners bidrag till lokala brottsofferjourer redovisas resultaten som bland annat visar att:

■ 151 av landets 290 kommuner ger 1 krona eller mindre per kommuninvånare i bidrag till sin lokala brottsofferjour.

■ 57 av 290 kommuner (drygt 19 procent) ger inget ekonomiskt bidrag alls till sin lokala brottsofferjour. I tre av fallen finns det inte längre någon BOJ som täcker kommunens behov eftersom kommunerna ifråga även tidigare avstått från att ge bidrag till de jourer som verkade där.

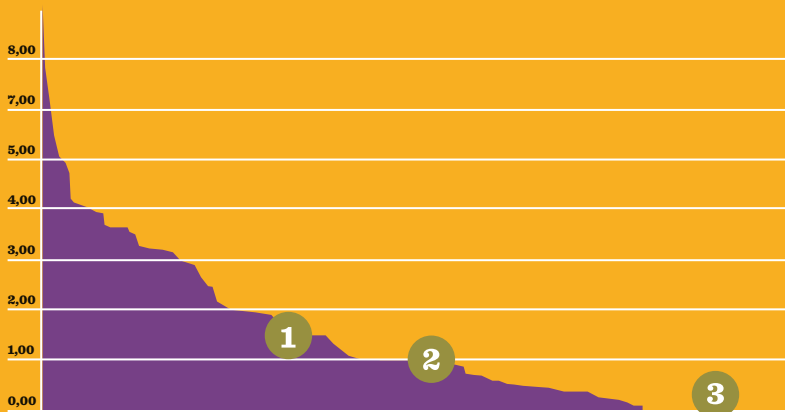
■ Genomsnittet för de kommuner som ger ett bidrag till sin lokala jour är 1,82 kronor per invånare.

■ Högst bidrag per invånare ger Västerås kommun till sin lokala brottsofferjour. Inom ramen för bidraget på 8,09 kronor per invånare driver BOJ Västerås också Stödcentrum för Unga brottsoffer. Luleå, Katrineholm och Skurups kommuner ger högst bidrag efter Västerås.

Översikt: Sveriges kommuners bidrag till BOJ

KRONOR PER INVÅNARE OCH ÅR

- 1 Medel 1,82 kr/inv
- 2 Median 1,00 kr/inv
- 3 57 st kommuner bidrar med 0 kr

Arbetsmarknads- och socialnämndens ordförande Lars-Gunnar Andersson (s) lämnar jorens lokaler med nya kunskaper om BOJs arbete.

Tre frågor till...

... **Lars-Gunnar Andersson (s)**, ordförande i arbetsmarknads- och socialnämnden i Trollhättan, efter besöket på Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edets lokaler.

Hur stort bidrag tycker du att brottsofferjouren borde ha?

– Det törs jag inte säga. Det beror så mycket på andra verksamheter.

Om du jämför med kommunens och nämndens budget i stort är det ju inga större summor det rör sig om.

– Nej, hela kommunens budget är 3,2 miljarder så det är klart att 24 000 kronor bara är utjämningspengar i relation till det.

Ni har ju ansvar för socialtjänsten och att kommunen följer socialtjänstlagen där brottsofferfrågor ingår. Borde inte brottsofferjourer ligga under er?

– Brottsofferjouren har hamnat i mitten kan man säga. Men det ligger ju nära till hands med arbetsmarknads- och socialnämnden. Jag kände inte till att det kommer att komma ett förslag kring det, men jag har inga betänkligheter om det skulle hamna under vår nämnd.

Över 85 000 ideella timmar

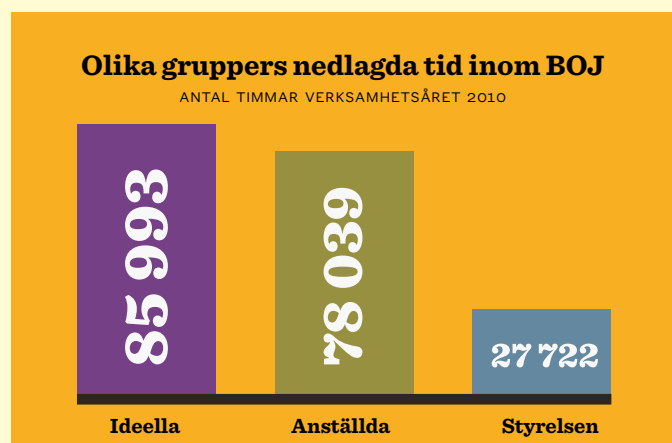
Förra året gav BOJs ideella stödpersoner 85 993 timmar till brottsofferarbetet i Sverige. Det motsvarar 41,66 heltidstjänster eller omräknat i pengar drygt 14,4 miljoner kronor som sparades in åt samhället.

I undersökningen som gjorts av Brottsofferjourernas Riksförbund har 98 av 100 aktiva brottsofferjourer bidragit med uppgifter om hur mycket tid de lägger ned på arbetet inom BOJ. Sammanställningen visar att de ideella stödpersonerna tillsammans la ned 45 307 timmar på direkt brottsofferstöd, till exempel samtal eller digitala kontakter med enskilda brottsoffer, vittnen och anhöriga. Stödpersonerna la också ned 40 686 timmar på annat arbete som är kopplat till deras uppdrag som utbildningar, stödpersonsmöten och handledning. Sammanlagt motsvarar det ideella arbetet 41,66 heltidstjänster. Om stödjarna varit avlönade med en månadslön på 22 000 kronor skulle arbetet omräknat i pengar vara värt drygt 14,4 miljoner kronor.

För anställd personal uppgick den nedlagda tiden till 78 039 timmar. Där användes ungefär hälften av tiden till direkt stödarbete. Varje jour har också en ideell styrelse som är vald av föreningen och leder jourens arbete. Förra året lade styrelsemedlemmarna inom BOJ sammanlagt 27 721,5 timmar på sitt arbete.

I sammanställningen ingår inte tiden för vittnesstödsverksamheten som har en egen separat tidrapportering och statistikföring.

AMANDA SÄFSTRÖM

Hur mycket tid lägger du i veckan på ditt ideella engagemang inom BOJ?

Vad ger det ideella arbetet dig?

Tarmo Makslähti, ideell vittnesstödssamordnare, Brottsofferjouren i Umeå.

■ Det är svårt att säga, det varierar väldigt mycket beroende på hur mycket det är att göra. Jag arbetar med bland annat schemaläggning, vittnesstödsträffar, kollar mail på datorn, tar emot samtal från vittnen och målsäganden och ibland tar jag ett extra pass på tinget. En vecka när det är mycket att göra kan det bli uppåt tio timmar, men det är sällsynt.

■ Det känns meningsfullt och många uppskattar det vi gör. Det som man själv kanske tycker är ett litet samtal kan ha stor betydelse för en enskild person.

FOTO: JACOB ODE

Sara Jonsson, ledamot i förbundsstyrelsen samt tidigare stödperson och kassör i Brottsofferjouren i Jönköping.

■ När jag var kassör lade jag ned ungefär en timme varje dag, så det blir sju timmar i veckan. Sedan lägger jag också tid på styrelsemöten och arbetsgruppen för unga brottsoffer och vittnen där jag ingår. Där ser det lite olika ut, men nu inför stämman har det till exempel varit mycket tid.

■ Det har gett mig väldigt mycket kunskap som jag har glädje av. Allt från föreningskunskap till hur man rekryterar ideella. När jag har sökt jobb har jag haft nytta av att kunna säga att jag har vana av att bemöta människor i kris. Sedan har jag också fått mycket uppskattning av dem jag mött som stödperson.

Dennis, volontär på Brottsofferjourernas Telefoncentral.

■ Två timmar varannan vecka, då har jag schemalagd tid på Telefoncentralen. Jag jobbar heltid och det är svårt att kunna gå tidigt från jobbet oftare än så. Egentligen skulle jag vilja göra mer, men det kanske blir möjligt nu om öppettiderna förlängs under kvällstid.

■ Jag jobbar med produktutveckling på ett stort teknikföretag och lever i en ganska ombonad värld där det ibland är lätt att glömma bort att det finns svårare sidor av samhället. Då känns det bra att kunna ge ett bidrag. Sedan är det förstas också en extra kick när jag har bra samtal och känner att de som ringer blir hjälpta.

Engagemang är viktigt för brottsoffer

Att brottsoffers behov ska bemötas är de flesta överens om. Men vilka är behoven och hur bemöts de av brottsofferjourerna? Det är utgångspunkten i Kerstin Svensson och Lotta Jägervi forskningsprojekt Brottsoffers behov och jourernas möjligheter.

Text & Foto: Amanda Säfström

– **Det finns enighet** kring att brottsoffers behov ska bemötas, men begreppet behov är svårt att definiera. Det beror på i vilket sammanhang och vem som avgör, säger Kerstin Svensson, professor i socialt arbete och prefekt vid Socialhögskolan i Lund.

Forskningsprojektet som hon genomför tillsammans med doktoranden Lotta Jägervi består av tre steg där båda brottsoffer och brottsofferjourer får komma till tals i olika omgångar. Den första delstudien, där aktiva inom brottsofferjourer resonerade kring brottsoffers behov med utgångspunkt i olika fallbeskrivningar, är genomförd och finns presenterad i rapporten *Ett fall för brottsofferjouren* som publicerades i höstas.

” **Ofta möter jourerna människor i socialt utsatta situationer och även om brottet i sig inte är så dramatiskt kan den sociala situationen vara det.**

Kerstin Svensson om kontrasterna i mötet med brottsoffer

Nu pågår den andra delen och när Tidningen Brottsoffer besöker Socialhögskolan i Lund arbetar Lotta Jägervi med att genomföra intervjuer med brottsdrabbade som varit i kontakt med jourerna. Hittills är ett tjugotal personer intervjuade, och fler hör av sig efter att de fått frågan om de vill delta i projektet. Någon färdig sammanställning finns ännu inte, men Lotta Jägervi berättar om de första intrycken.

– De flesta tycker att det har varit trevligt att någon ringt upp dem. Att den de pratat med är engagerad och bryr sig framhåller många som viktigt, säger Lotta Jägervi.

Flera av de hon hittills intervjuat har haft kortare kontakter med jourerna, kanske bara ett telefonsamtal då jouren ringt upp. Men även de som tackat nej till vidare stöd är nöjda med att ha blivit uppringda.

– De är ofta mycket positiva till att någon ringde upp och att det är på ideell basis. Det säger att de är bra att jourerna finns och är övertygade om att de gör ett bra jobb, även om just de själva kanske inte behövde någonting, säger Lotta Jägervi.

Men det finns också de som haft andra behov än vad jouren kunnat erbjuda.

– Det vanligaste bland dem som är missnöjda är att de velat ha mer stöd. Men jag får känslan av att de som velat ha mer från jourerna ofta även velat ha mer från alla övriga instanser. De som inte tycker att de fått det de velat säger ofta också att det är socialtjänstens eller polisens fel. Några har också velat ha ekonomisk ersättning, men det är ju svårt för jourerna att göra någonting åt.

När intervjuerna är genomförda och analyserade återstår det sista steget i projektet. Då ska resultaten tas tillbaka till jourerna för nya gruppdiskussioner.

– Än så länge stämmer jourernas och de brottsdrabbades uppfattningar väldigt väl överens. Där får vi lyfta fram det som är lite mer laddat, säger Kerstin Svensson.

Ett exempel hon nämner är kontrasten mellan riktigt traumatiska brott med grovt utsatta brottsoffer och vardagsbrottslighet.

– Ofta möter jourerna människor i socialt utsatta situationer och även om brottet i sig inte är så dramatiskt kan den sociala situationen vara det. Inbrott eller en stulen bil kan vara en stark händelse för den som blir utsatt för det, men i kontrast till en långvarig misshandel i en nära relation blir det ingenting. Jag tycker att det

” Våra resultat blir mer fördjupade berättelser än att vi slår fast att så här det är. Men jag hoppas att det vi presenterar kan leda till att fördjupa diskussionerna om förhållningssätt och gränsdragningar.

Kerstin Svensson

I forskningsprojektet Brottsoffers behov och jourernas möjligheter har Lotta Jägervi och Kerstin Svensson frågat brottsoffer vad de tycker om kontakten med brottsofferjouren.

vore intressant att diskutera den spännvidden med jourerna. Finns det en risk i att man kan tänka att ”Det där var väl inte så farligt”?

Kerstin Svensson hoppas att projektet kan tillföra nya perspektiv i brottsofferjourernas arbete, men hon betonar att det inte kommer att bli några banbrytande resultat.

– Våra resultat blir mer fördjupade berättelser än att vi slår fast att så här det är. Men jag hoppas att det vi presenterar kan leda till att fördjupa diskussionerna om förhållningssätt och gränsdragningar.

Efter projektets slut kommer Lotta Jägervis doktorsavhandling bygga vidare på resultaten. Redan

finns flera idéer, bland annat att titta närmare på hjälparens roll.

Brottsofferstöd i Sverige är ett utforskat område. Efter projektets slut ser Kerstin Svensson många frågor att forska vidare kring. En fråga är varför vissa ärenden går vidare från polisen till brottsofferjouren och andra inte gör det. En annan fråga hon gärna vill undersöka närmare är varför ingen tar strid inom politiken för brottsofferjourernas existens.

– Det finns ett starkt politiskt stöd i att alla tycker att brottsofferjouren är bra, men sedan är det inte mer med det. Där skulle det vara intressant att skrapa på ytan och fördjupa sig i varför alla är positiva, men ingen sticker ut och tar strid i frågan, säger Kerstin Svensson. ■

Brottsoffers behov och jourernas möjligheter

■ Forskningsprojektet ”Brottsoffers behov och jourernas möjligheter” pågår mellan 2009–2011 och drivs med medel från Brottsofferfonden.

■ Projektet genomförs i tre steg: fokusgrupper med brottsofferjourer, intervjuer med brottsdrabbade och slutligen fokusgrupper med brottsofferjourer där resultatet från intervjuerna diskuteras.

■ Tolv brottsofferjourer har deltagit i projektet. De är utvalda för att representera samtliga 100 brottsofferjourer i Sverige.

■ Kerstin Svensson har tidigare forskat kring brottsofferjourernas arbete och givit ut *Brottsofferjourer och stödpersoner: en kartläggning av brottsofferjourerna i Sverige, 2002*, och *Socialt arbete med brottsoffer: sympati, empati och organisering, 2006*.

■ Brottsoffers behov och jourernas möjligheter föddes dels ur frågor som väckts i Kerstin Svenssons tidigare forskning och dels från diskussioner om kvalitetssäkring inom Brottsofferjourernas Riksförbund.

Jourerna berättar

FOTO: ELISABETH OHLSON WALLIN

Advokat Elisabeth Massi Fritz är ny ordförande för BOJ Skärholmen. Nu arbetar juren för att få resurser att fortsätta sin verksamhet, annars finns risk för att juren måste läggas ned.

Elisabeth Massi Fritz ny ordförande för BOJ Skärholmen

BOJ Skärholmen hör till den Brottsofferjour i Sverige som har störst antal brottsoffer som söker stöd och hjälp varje år. Det är fråga om grova våldsbrott, många utsatta är kvinnor, barn och ungdomar. Många har en stor hotbild och känner en fruktan för sin säkerhet. Brottsofferjuren fyller en viktig och nödvändig funktion.

– Det känns hedrande att få bli ordförande för BOJ. Styrelsen har ett stort arbete framför sig och kommer att behöva arbeta hårt för att BOJ ska slippa läggas ner. Vi behöver mer pengar för att klara av att hjälpa alla utsatta brottsoffer som vänder sig till oss, säger advokat Elisabeth Massi Fritz.

Brottsofferjuren behövs och fyller en viktig funktion för utsatta brottsoffer. På grund av det stora antal polisanmälningar som görs i området och den stora ökningen av ärenden varje år, finns idag inte tillräckligt med resurser för att klara av att hjälpa alla.

Om BOJ inte får ytterligare resurser kommer vi att tvingas lägga ner. Detta skulle vara förödande för de brottsoffer som behöver hjälp och stöd. Kommunen, Stockholms stad, måste ta ett större ansvar och bevilja ett större anslag. Kommunen har ett ansvar för utsatta brottsoffer i området. Tyvärr inser man inte från kommunens sida hur viktigt det är att brottsoffer får den hjälp de behöver.

Vi kommer att vända oss till kommunen, men även till olika företag som kommer i kontakt med brottsoffer, exempelvis försäkrings-, vakt, och säkerhetsbolag. Vi kommer att erbjuda dem ett samarbete där de även kan känna stolthet i att hjälpa utsatta brottsoffer. Alla bidrag välkomnas, även från privatpersoner.

BOJ SKÄRHOLMEN

BOJ Södra Värmland samarbetar med Färjestads BK

I samband med Internationella Brottsofferdagen den 22 februari inledde Brottsofferjuren Södra Värmland ett tvåårigt samarbete med Färjestads BK. Tillsammans ska vi driva ett projekt som bland annat kommer att innefatta föreläsningar och informationsarbete för Färjestads BK:s ungdomsspelare, men även riktas ut mot gymnasieskolor.

– Vi har tittat på en rad olika lokala ideella organisationer inom angelägna områden och vi har sett att Brottsofferjuren arbete är väldigt angeläget och något som vi på olika sätt kan stödja, sa klubbdirektör Håkan Loob när han talade på Internationella Brottsofferdagen i Karlstad.

I anslutning till Färjestads match mot Linköping samma kväll fanns Brottsofferjuren Södra Värmland på plats i Löfbergs Lila Arena för en insamling till vår verksamhet. Men det viktigaste av allt var att vi fanns på plats och kunde informera om vår verksamhet.

Nu gratulerar vi FBK till SM-guldet och ser fram emot vårt samarbete!

BOJ SÖDRA VÄRMLAND

Temadag om våldets konsekvenser i Trollhättan

Den 3 maj anordnades på Magnus Åbergsgymnasiet i Trollhättan en temadag på temat *Våldets konsekvenser och civilkurage*. Temadagen är en del i projekt Skyddsnet som är Rädda Barnen och Brottsofferjuren gemensamma projekt där man arbetar tillsammans för att unga som utsatts för brott ska få/erbjudas det stöd och den information som de behöver. Dagen inleddes med visning av filmen *Res dig inte* för 120 gymnasieungdomar och en föreläsning av Sören Sanz, vårdchef för Södersjukhusets akutmottagning.

På eftermiddagen föreläste Barbro Jönsson, tidigare åklagare som bland annat utredde brottslighet hos kriminella gäng, om civilkurage. 2007 utsattes hon för allvarligt hot då dörren till hennes hem sprängdes och hemmet förstördes. Föreläsningen föregicks av visning av Riksförbundets film *Stå upp! – om att vilja vittna och anmäla brott*.

BOJ TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

Möte med polisledningen i Östra Fyrbodalen

I början av maj träffades styrelsens polisgrupp polisledningen i Östra Fyrbodalen för överläggningar om gemensamma frågor. På dagordningen fanns BOJs verksamhet 2010, polisens informationsskyldighet, polisen som den viktiga länken i informationskedjan om brottsskadeersättning och omfattningen av polisen återkoppling till målsägande. Dessutom diskuterades polisens samverkansavtal med Trollhättans stad om att utveckla det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och frivilligrörelsens medverkan i detta samt styrelsens tankar kring ett framtida BOJ Fyrbodalen.

BOJ TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

Jourerna berättar

FOTO: BOJ SÖDRA VÄRMLAND

Monica Ekström, ordförande i BOJ Södra Värmland, tog emot studiebesöket från Shanghai som ville veta mer om brottsofferarbetet i Karlstad.

Delegation från Shanghai intresserade av BOJ

I mars besöktes Trygghetscenter i Karlstad av en delegation från Shanghai i Kina. Delegationen, som bestod av bland annat polischefer, guvernör och socialchefer, var i norra Europa för att lära sig mer om olika sätt att arbeta förebyggande mot våld och därmed öka tryggheten bland befolkningen.

Trygghetscenter finns i Karlstads centrum och samlar på ett unikt sätt representanter från polisen, Brottsofferjouren, Mansjouren, kommunens Stödcentrum (med fokus på våld i nära relationer), Rådgivningen Stella (med fokus på hedersrelaterat våld), socialtjänsten och Ungdomar för trygghet, på ett och samma ställe.

Delegationen från Shanghai var intresserade av hur kommunen arbetar för att förebygga våld bland unga. Inom ramen för Ungdomar för trygghet har kommunen anställt tjejer och killar mellan 18–21 år vars uppgift är att verka som goda förebilder för barn och ungdomar. Som ordförande i BOJ Södra Värmland gavs jag tillfälle att informera om vårt arbete när det gäller att hjälpa brottsoffren.

Skillnaden mellan Karlstad och Shanghai är naturligtvis stor. I Karlstad bor cirka 85 000 innevånare och i Shanghai två miljoner vilket ger olika förutsättningar. I Shanghai bedrivs också ett förebyggande arbete bland unga, men däremot har man ingen motsvarighet till Brottsofferjouren. De var mäktigt imponerade över det arbete som BOJ gör för att förbättra situationen för brottsoffren.

MONICA EKSTRÖM

Ordförande BOJ Södra Värmland

Till minne av Gunn Andersson

Gunn Andersson, medlem i Brottsofferjouren i Varberg, har avlidit. Gunn var en av initiativtagarna till att Brottsofferjouren startades i Varberg 1994 och var dess ordförande under 14 år. Gunn var också med och såg till att Varbergs tingsrätt, som en av de första i landet, fick vittnesstödsverksamhet.

Gunn drevs av ett stort engagemang för människor som råkat ut för brott och många är de som under åren på olika sätt fick hennes hjälp. Vi i Varbergs Brottsofferjour sörjer och saknar henne samt tackar för hennes hängivna arbete. Våra tankar går också till hennes familj.

BROTTSOFFERJOUREN I VARBERG

FOTO: TORGNÝ FORSLUND

BOJ Västerås firade jourens nya lokaler med Öppet hus och tårta.

BOJ Västerås i nya lokaler

Den 31 mars hade vi Öppet hus med inbjudna gäster från kommunen, polisen, åklagarkammaren med flera. Lokalerna invigdes genom att ordförande Madeleine Ahlqvist klippte ett rött band och alla besökare bjöds på tårta.

I 21 år satt vi i en källare med ett stort rum och ett litet kyffe. Den nya lokalen ligger en trappa upp med utsikt över Stora gatan och har tre rum med möjlighet att ta emot minst två besök samtidigt. Det är en milstolpe för BOJ Västerås. Behovet var stort eftersom verksamheten växer. Förra året hjälpte stödpersoner, vittnesstödjare och stödcentrum sammanlagt 3 325 personer.

Vi tackar Västerås stad och Länsföräskringar Bergslagen som gjort detta möjligt.

HELENA WAHLUND

Verksamhetsansvarig vuxna, BOJ Västerås

103 nya stödpersoner i Region Gotland Stockholm

I Regionrådet Gotland Stockholm arbetar jourerna tillsammans för att de brottsutsattas rättigheter ska tillgodoses på bästa sätt.

Under 2010 har regionen utbildat 103 nya stödpersoner och vittnesstödjare. Redan etablerade ideella har erbjudits fortbildning i bemötandefrågor. De anställda/ideella assistenterna och samordnarna i jourerna har haft regelbundna träffar och gått en första del i en ledarskapsutbildning.

Under 2011 kommer Regionrådet fortsätta att utbilda nya stödpersoner och vittnesstödjare efter jourernas behov. Nätverksträffen under hösten kommer vara en utbildningsdag om arbetsgivaransvaret och erbjudas styrelserna i de lokala jourerna.

Regionrådet vill lyfta fokus till vittnesstödsverksamheten och avser att genomföra en utbildningsdag för regionens vittnesstöd och vittnesstödsamordnare. En större satsning på fortbildning kommer att erbjudas de som haft uppdrag inom de lokala jourerna under några år inom områdena; motiverande samtal, hot- och riskbedömning, krishantering och självskattning. Fortbildningen ska implementeras i Regionrådets vanliga verksamhet. Det är viktigt att brottsofferjourerna, gentemot kringaktörerna och samhället, blir tydligare i sin profil och kan uppvisa kvalitet och kompetens i sin verksamhet.

ELAINE STRANDBERG

Ordförande Region Gotland Stockholm

Brottsofferjourerna

BROTTSOFFER
JOURN. 0200-212019

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Här finner du kontaktuppgifter till din närmaste jour. För postadresser och faxnummer se www.boj.se

Brottsofferjourernas Telefoncentral nås på 0200-21 20 19 och hjälper till att förmedla kontakt till alla lokala brottsofferjourer i Sverige.

För stöd på eget språk ring 08-642 00 44 och välj språk eller skicka e-post till kontakt@boj.se

Riksförbundets kansli når du på 08-644 88 00 eller riks@boj.se

Riksförbundets styrelse nås via styrelsen@boj.se

Läs mer om Brottsofferjourernas Riksförbunds verksamhet på www.boj.se

BLEKINGE LÄN

BLEKINGE
Karlshamn, Karlskrona, Olofstrom, Ronneby, Sölvesborg
Karlskrona: 0455-822 80
Karlshamn: 0454-192 92
Ronneby: 0457-177 74
info@blekinge.boj.se
www.blekinge.boj.se

DALARNAS LÄN

AVESTA-HEDEMORA
0225-77 45 77
070-627 90 17
info@avesta-hmora.boj.se
www.avesta-hmora.boj.se

BORLÄNGE-GAGNEF-SÄTER
0243-143 71
070-625 65 80
info@borlange.boj.se

FALUN
023-255 11
info@falun.boj.se
www.falun.boj.se

LEKSAND-RÄTTVIK
0247-133 21
info@leksand-rattvik.boj.se

LUDVIKA-SMEDJEBACKEN
0240-104 70
boj.i.ludvika.smedjebacken@telia.com

MALUNG-VANSBRO
0280-183 57
070-343 12 53
kvinnojourenmalungsalen@live.se

MORA-ORSA-ÄLVDALLEN
0250-181 68
070-209 35 42
info@mora.boj.se
www.mora.boj.se

GOTLANDS LÄN

GOTLAND
0498-28 46 46
bojgotland@hotmail.com

GÄVLEBORGS LÄN

BOLLNÄS-OVANÅKER
0278-247 02
info@bollnas-ovanaker.boj.se
www.bollnas.boj.se

GÄSTRIKE VÄSTRA
Hofors, Sandviken, Ockelbo
026-25 90 00
070-696 58 24
info@gastrike.boj.se

GÄVLE
026-10 55 77
070-570 32 10
info@gavle.boj.se
www.gavle.boj.se

HUDIKSVALL-NORDANSTIG
0650-100 20
info@hudiksvall.boj.se

LJUSDAL
0651-101 01
0730-753 036
info@ljusdal.boj.se

SÖDERHAMN
0270-101 21
070-526 64 03
boj.soderhamn@telia.com

HALLANDS LÄN

FALKENBERG
0346-587 87

KUNGSBACKA
0300-83 48 40
info@kungsbacka.boj.se

SÖDRA HALLAND
Halmstad, Hylte, Laholm
035-12 48 24
035-12 48 43
boj.halmstad@telia.com

VARBERG
0340-67 65 01
boj.varberg@telia.com

JÄMTLANDS LÄN

JÄMTLAND
Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund
063-51 24 00
073-801 45 64
info@jamtland.boj.se
www.jamtland.boj.se

JÖNKÖPINGS LÄN

HÖGLANDSKOMMUNERNA
Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vetlanda
0381-138 55

JÖNKÖPING

Habo, Jönköping, Mullsjö
036-10 76 40
Vittnesstödssamordnare:
036-15 07 90
info@jonkoping.boj.se
www.jonkoping.boj.se

SMÅLAND WEST

Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo
0370-158 77
info@smalandwest.boj.se
www.smalandwest.boj.se

KALMAR LÄN

OSKARSHAMN-MÖNSTERÅS-HÖGSBY
0491-176 00
info@oskarshamn.boj.se
www.oskarshamn.boj.se

SÖDRA KALMAR LÄN
Borgholm, Emmaboda, Kalmar, Mörybylånga, Nybro, Torsås
0480-880 85
info@kalmar.boj.se
www.kalmar.boj.se

VIMMERBY-HULTSFRED
Hultsfred, Vimmerby, Västervik
0495-128 18

KRONBERGS LÄN

SUNNERBO
Ljungby, Markaryd
Ljungby: 0372-145 21
Strömsnäsbruk: 0433-719 25
info@sunnerbo.boj.se
www.sunnerbo.boj.se

VÄXJÖ
Alvesta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö
0470-456 94
info@vaxjo.boj.se
www.vaxjo.boj.se

ÄLMHULT
0476-169 31

NORRBOTTENS LÄN

ARVIDSAUR-ÄRJEPLÖG
0960 131 50

BODEN
0921-124 44
info@boden.boj.se
www.boden.boj.se

LULEÅ
0920-104 13
info@lulea.boj.se
www.lulea.boj.se

MALMFÄLTENS

Gällivare, Jokkmokk, Kiruna
0980-150 80
0730-94 79 34
kirunaboj@tele2.se

PITEÅ-ÄLVSBYN
0911-181 81

ÖSTRA NORRBOTTEN

Haparanda, Kalix, Pajala, Övertorneå
0978-100 10
boj.ostranorrbotten@telia.com
www.ostranorrbotten@telia.com

SKÅNE LÄN

HELINGSBORG-HÖGANÄS-BJUUV
042-13 37 00
boj.helsingborg@telia.com
www.helsingborg.boj.se

HÄSSLEHOLM-OSBY-PERSTORP
0451-127 17
brottsofferjouren@telia.com

LANDSKRONA-SVALÖV
0418-43 61 71
info@landskrona.boj.se

MELLERSTA SKÅNE
Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Staffanstorps
046-32 32 98
info@mskane.boj.se
www.mskane.boj.se

NORDÖSTRA SKÅNE
Bromölla, Kristianstad, Östra Göinge
044-12 17 33
info@noskane.boj.se

BROTTSOFFER- OCH KVINNOJOURN SYDÖSTRA SKÅNE
Svedala, Trelleborg, Vellinge
0410-103 70
Kvinnojour: 0410-477 00
info@trelleborg.boj.se
www.trelleborg.boj.se

BROTTSOFFER- OCH KVINNOJOURN SYDÖSTRA SKÅNE
Sjöbo, Skurup, Ystad
0411-783 77
brottsoffer-kvinnojouren@ystad.boj.se
www.jourkompis.net

ÄNGELHOLM
Båstad, Klippan, Åstorp, Ängelholm, Örkeljunga
0431-143 00
info@engelholm.boj.se
www.engelholm.boj.se

Brottsofferjourerna

ÖSTERLEN

Simrishamn, Tomelilla
0417-123 12
info@osterlen.boj.se
www.osterlen.boj.se

STOCKHOLMS LÄN

FARSTA

08-604 19 50
info@farsta.boj.se
www.farsta.boj.se

HANINGE-NYNÄSHAMN

08-777 85 00
info@haninge.boj.se
www.haninge.boj.se

HUDDINGE-BOTKYRKA

08-710 01 02
070-772 01 02
info@h-b.boj.se

NACKA-TYRESÖ-VÄRMDÖ

08-466 91 66
boj.ntv@telia.com

NORRORT

Järfälla, Sigtuna, Sollentuna,
Upplands Väsby, Upplands-Bro
08-591 272 00
070-365 66 06
info@norrtors.boj.se
www.norrtors.boj.se

NORRTÄLJE

0176-571 81
info@norrtalje.boj.se

SKÄRHOLMEN

08-708 95 80
skarholmenboj@telia.com

SOLNA-SUNDBYBERG-EKERÖ

08-28 51 30
organisation@solna.boj.se
www.solna.boj.se

SPÅNGA-KISTA

08-36 44 99
info@spanga-kista.boj.se
www.spanga-kista.boj.se

STOCKHOLMS

INNERSTAD-LIDINGÖ

08-612 21 21
info@stockholmsinnerstad-
-lidingo.boj.se

BROTTSOFFER-, KVINNO- OCH TJEJJOUREN SÖDER- TÄLJE-SALEM-NYKVARN

08-550 147 34
070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
www.sodertalje.boj.se

SÖDRA ROSLAGEN

Danderyd, Täby, Vallentuna,
Vaxholm, Österåker
08-768 83 82
0739-39 44 76
roslagenboj@telia.com

VÄSTERORT

08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
www.vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

ESKILSTUNA

016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
www.eskilstuna.boj.se

KATRINEHOLM- FLEN-VINGÅKER

0150-780 17
boj-katrineholm@telia.com
www.katrineholm.boj.se

STRÄNGNÄS

0152-176 00
info@strangnas.boj.se

ÖSTRA SÖRMLAND

Gnesta, Nyköping,
Oxelösund, Trosa
0155-28 62 20
info@o-sormland.boj.se
www.ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

ENKÖPING-HÅBO

0171-262 06
070-464 78 31
bojeh@telia.com

NORDUPPLAND

Tierp, Ål, Almkarleby, Östhammar
Tierp: 0293-712 20
Östhammar: 0173-212 21
boj.norduppland@brevet.se

UPPSALA-KNIVSTA

Kommuner: Knivsta, Uppsala
018-10 65 00
info@ uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

VÄSTRA VÄRMLAND

Arvika, Eda, Ärjäng
0570-104 54
info@vvarmland.boj.se

NORRA VÄRMLAND

Hagfors, Munkfors,
Sunnne, Torsby
0563-514 20
070-713 06 66
info@n-varmland.boj.se
www.n-varmland.boj.se

SÖDRA VÄRMLAND

Forshaga, Grums, Hammarö,
Karlstad, Kil, Säffle
054-18 28 88
info@sodravarmland.boj.se
www.sodravarmland.boj.se

ÖSTRA VÄRMLAND

Filipstad, Kristinehamn, Storfors
0550-122 20
info@ostravarmland.boj.se
www.ostravarmland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

DOROTEA

0942-100 93

LYCKSELE

Lycksele, Storuman, Sorsele
0730-77 73 03

SKELLEFTEÅ

Malå, Norsjö, Skellefteå
0910-70 18 20
boj.skelleftea@gmail.com

UMEÅ

Bjurholm, Nordmaling,
Robertsfors, Umeå, Vindeln,
Vännäs, Åsele
010-568 23 73
info@umea.boj.se

VILHELMINA

0940-372 07

VÄSTERNORRLANDS LÄN

HÄRNÖSAND

0611-177 80
info@harnosand.boj.se
www.harnosand.boj.se

KRAMFORS

0612-137 96

SOLLEFTEÅ

0620-170 07
boj.sollefte@telia.com

SUNDSVALL-MEDELPAÐ

Sundsvall, Timrå, Ånge
060-19 22 77
info@sundsvall.boj.se
www.sundsvall.boj.se

ÖRNSKÖLDSVIK

0200-21 20 19
info@ornskoldsvik.boj.se
www.ornskoldsvik.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

HALLSTAHAMMAR- SURAHAMMAR

0220-173 37
info@hallstahammar.boj.se

VÄSTRA MÄLARDALEN

Arboga, Kungsör, Köping
0221-200 91
info@bojvm.se
www.bojvm.se

SALA-HEBY

0224-864 40
info@sala-heby.boj.se

VÄSTERÅS

Fagersta, Norberg,
Skinskatteberg, Västerås
021-41 32 60
info@vasteras.boj.se
www.vasteras.boj.se
Stödcentrum för Unga
Västerås: 010-567 63 25
stodcentrum@vasteras.
boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

ÅLE

0303-33 06 44

ALINGSÅS-LERUM- VÄRGÅRDA-HERRLJUNGA

0322-63 97 97
info@alingsas.boj.se

BORÅS

Bollebygd, Borås, Mark, Sven-
ljunga, Tranemo, Ulricehamn
033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se

GÖTEBORG

Göteborg, Partille
031-20 20 20
info@goteborg.boj.se
www.goteborg.boj.se

KUNGÄLV

Kungälv, Orust, Tjörn,
Stenungsund
0303-177 09
boj-kung@spray.se
www.kungalv.boj.se

MÖLNDAL-HÄRRYDA

031-27 02 21
0708-27 02 08
bojmh@telia.com

STRÖMSTAD

0703-31 81 89
info@stromstad.boj.se
www.stromstad.boj.se

TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

0520-805 14
070-232 02 54
Vittnesstöd: 073-905 50 85
info@trollhattan.boj.se
www.trollhattan.boj.se

UDDEVALLA-MUNKEDAL- LYSEKIL-SOTENÄS

0522-151 31
Vittnesstöd: 070-240 39 65

VÄNERSBORG-DALS-LÄN

Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda,
Mellerud, Vänersborg, Ämål
0521-147 17
0709-84 55 64
info@vanersborg.boj.se

VÄSTRA SKARABORG

Essunga, Grästorps, Götene,
Lidköping, Skara, Vara
0510-235 88
boj.vskaraborg@telia.com

ÖSTRA SKARABORG

Falköping, Gullspång, Hjo, Karls-
borg, Mariestad, Skövde, Tibro,
Tidaholm, Töreboda
0500-48 75 43
info@ostraskaraborg.boj.se
www.ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

SYDNÄRKE

Askersund, Hallsberg,
Kumla, Laxå
0582-154 24
info@sydnarke.boj.se

BERGSLAGEN

Degerfors, Hällefors, Karlskoga,
Lindesberg, Ljusnarberg, Nora
0586-576 49
info@bergslagen.boj.se
www.bergslagen.boj.se

ÖREBRO-LEKEBERG

019-12 14 44
info@orebro-lekeberg.boj.se
www.orebro.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

LINKÖPING

Kinda, Linköping, Ydre,
Åtvidaberg
013-10 44 00
boj-linkoping@telia.com
www.boj-linkoping.se

MOTALA-VADSTENA

0141-23 44 94
bojmo@telia.com

SYDVÄSTRA ÖSTERGÖTLAND

Boxholm, Mjälby, Ödeshöj
0142-880 88
info@sv-ostergotland.boj.se

ÖSTRA ÖSTERGÖTLAND

Finspång, Norrköping,
Söderköping, Valdemarsvik
011-10 28 89
boj.norrkoping@telia.com
www.bojost.se

VOOV ger våldsutsattas husdjur ett tryggt jourhem

Sedan starten 2008 har föreningen VOOV erbjudit ett trettiotal husdjur trygga jourboenden när deras matte eller husse behövt lämna sitt hem på grund av våld i en nära relation.

Få skyddade boenden kan ta emot husdjur. Därför startade veterinärstudenter i Uppsala föreningen voov som erbjuder jourboenden åt våldsutsattas djur. Men jourhem behövs över hela landet och nu sprids föreningen till fler orter i Sverige.

Text: Amanda Säfström Foto: Åsa Vilson

Veterinär omtanke om våldsutsatta

■ VOOV är en ideell förening som drivs av veterinärstudenter och veterinärer.

■ Föreningen bildades 2008 på en temakväll för veterinärstudier om våld i nära relationer.

■ VOOV erbjuder tillfälligt skyddat boende för husdjur under tiden den våldsutsatta är i behov av skyddat boende. Förutsättningen för att VOOV ska ta hand om ett djur är att personen aktivt har påbörjat att ta sig ur relationen.

■ Jourhemmen drivs av veterinärstudenter, veterinärer eller andra med liknande kompetens.

■ Djurägaren står för den löpande kostnaden för djuret, som foder och eventuell veterinärvård.

■ Av säkerhetsskäl får djurägaren inte veta vart djuret placerats och jourhemmet får inte veta namnet på ägaren. Kontakten mellan ägare och jourhem sker via anonyma e-postadresser.

■ Kontakt med VOOV tas genom socialtjänst, polis, kvinnojour eller Kvinnofredslinjen på telefon 020-50 50 50.

■ Läs mer om VOOV på www.voov.se

För den som blir utsatt för våld av sin partner kan ett husdjur vara den enda tryggheten i tillvaron. Att bryta upp och flytta till ett skyddat boende om husdjuret blir kvar och riskerar att skadas är för de flesta mycket svårt. Med den utgångspunkten bildades voov, Veterinär omtanke om våldsutsatta. Sedan starten 2008 har föreningen erbjudit ett trettiotal husdjur trygga jourboenden när deras matte eller husse behövt lämna sitt hem på grund av våld i en nära relation.

I dagsläget har voov bara möjlighet att ta emot djur från Uppsala län med omnejd, men efterfrågan på jourhem ökar från hela landet.

– Vi har blivit kontaktade av bland annat länsstyrelsen, socialtjänst, veterinärer och till och med arbetsförmedlingen, berättar Natalie Nordén, ideell projektledare på voov.

Nu har föreningen fått medel från Arvsfonden för att kunna starta upp på fler platser. Målet är att voov ska spridas till 18 orter och med i de första planerna finns Göteborg, Helsingborg, Skara, Jönköping, Visby,

Halmstad, Stockholm och Malmö.

– Grundstrukturen i voov är nätverk som förmedlar jourhem. I Uppsala har vi nu fått till ett väldigt bra nätverk med bland annat polis och socialtjänst. Det tar tid att bygga upp nätverk på andra orter, det är många personer som ska sammanföras, säger Natalie Nordén.

Vilka djur är det som kommer till voov?

– Hund och katt är de vanligaste djuren, men vi har även ordnat jourhem åt burfågel, gnagare och kanin. Vi har också möjlighet att ta emot häst och nötdjur.

Har djuren också blivit utsatta för våld?

– Det vet vi inte alltid, men vissa av djuren är oroliga. Det kan bli komplicerat ibland eftersom de vanligaste hundarna vi får in är olika bull-blandningar, så kallade kamphundar, som kan vara aggressiva mot andra hundar. Vi har dock inte haft några incidenter med bett och vi har tillgång till hjälp från etologer, som är experter på djurs beteende, om det skulle behövas. ■